ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 24.7.2025
COM(2025) 423 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

δυνάμει του άρθρου 77 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

δυνάμει του άρθρου 77 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων

ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ

Το άρθρο 77 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης (στο εξής: ΚΥΚ), όπως τροποποιήθηκε τελευταία το 2013[1], προβλέπει ότι η ηλικία συνταξιοδότησης εκτιμάται ανά πενταετία, αρχής γενομένης από την 1η Ιανουαρίου 2014, βάσει έκθεσης της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Στην έκθεση εξετάζονται, ειδικότερα, η εξέλιξη της ηλικίας συνταξιοδότησης για το προσωπικό του δημόσιου τομέα στα κράτη μέλη και η εξέλιξη του προσδόκιμου ζωής των υπαλλήλων των θεσμικών οργάνων.

Οι συννομοθέτες αποφάσισαν επίσης ότι, κατά περίπτωση, η Επιτροπή θα υποβάλει πρόταση για την τροποποίηση της ηλικίας συνταξιοδότησης σύμφωνα με τα συμπεράσματα της εν λόγω έκθεσης, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στις εξελίξεις στα κράτη μέλη.

Η παρούσα έκθεση αποτελεί εφαρμογή της προαναφερθείσας διάταξης, καθώς εξετάζονται, ειδικότερα, η εξέλιξη της ηλικίας συνταξιοδότησης για το προσωπικό του δημόσιου τομέα στα κράτη μέλη και η εξέλιξη του προσδόκιμου ζωής των υπαλλήλων των θεσμικών οργάνων για το διάστημα 2019-2023.

1. ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

Σύμφωνα με το άρθρο 77 του ΚΥΚ, η εξέλιξη της ηλικίας συνταξιοδότησης για το προσωπικό του δημόσιου τομέα στα κράτη μέλη και η εξέλιξη του προσδόκιμου ζωής των υπαλλήλων των θεσμικών οργάνων θα πρέπει να αξιολογούνται ανά πενταετία, παρέχοντας έτσι μια πενταετή περίοδο αναφοράς μεταξύ της 1ης Ιανουαρίου 2019 και της 31ης Δεκεμβρίου 2023 για την παρούσα έκθεση[2].

Οι συννομοθέτες προέβλεψαν το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής, το οποίο περιλαμβάνει τόσο την εξέλιξη της ηλικίας συνταξιοδότησης για το προσωπικό του δημόσιου τομέα στα κράτη μέλη όσο και την εξέλιξη του προσδόκιμου ζωής των υπαλλήλων των θεσμικών οργάνων. Επιπλέον, διευκρινίζουν ότι, κατά την αξιολόγηση της δυνατότητας τροποποίησης της ηλικίας συνταξιοδότησης, η Επιτροπή θα πρέπει να δίνει ιδιαίτερη προσοχή στις εξελίξεις στα κράτη μέλη.

---

1 Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 1023/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22ας Οκτωβρίου 2013.

2 Κατά κανόνα, χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία από το 2019. Ωστόσο, όταν δεν ήταν διαθέσιμα, χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία του 2018.

2. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

2.1. Συλλογή δεδομένων

Η Eurostat ζήτησε από εμπειρογνώμονες από τα κράτη μέλη να υποβάλουν ετήσια στοιχεία στο πλαίσιο της ομάδας εργασίας για το άρθρο 83 του ΚΥΚ (στο εξής: ομάδα εργασίας του άρθρου 83)[3]. Η ομάδα αυτή είναι αρμόδια να εξετάζει κάθε ζήτημα που αφορά τη μεθοδολογία εφαρμογής του παραρτήματος XII του ΚΥΚ σε συνεργασία με την Eurostat.

Προκειμένου να συμμορφωθεί με την υποχρέωσή της για υποβολή εκθέσεων και σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζήτησε από τους αντιπροσώπους των κρατών μελών στην ομάδα εργασίας του άρθρου 83 να υποβάλουν και να επιβεβαιώσουν έως τον Μάρτιο του 2025 την αξιοπιστία των στοιχείων που αφορούν τα συνταξιοδοτικά συστήματα των δημόσιων υπηρεσιών τους. Αυτό αφορούσε ιδίως την ισχύουσα ηλικία συνταξιοδότησης κατά την περίοδο αναφοράς και άλλους τρόπους λειτουργίας των συνταξιοδοτικών συστημάτων.

2.2. Μεθοδολογικά ζητήματα

Η σύγκριση των συνταξιοδοτικών παροχών μεταξύ των κρατών μελών είναι δυνατή μόνο σε κάποιο βαθμό, καθώς υπάρχουν διαρθρωτικές διαφορές μεταξύ των συνταξιοδοτικών συστημάτων. Ειδικότερα, τα συστήματα για τους δημόσιους υπαλλήλους των κεντρικών υπηρεσιών των κρατών μελών ενδέχεται να μην καλύπτουν τους ίδιους πληθυσμούς, δηλαδή τα συστήματα στα κράτη μέλη να καλύπτουν εναλλακτικά τους υπαλλήλους της κεντρικής κυβέρνησης, όλους τους δημόσιους υπαλλήλους του δημόσιου τομέα ή να καλύπτουν τον γενικό εργαζόμενο πληθυσμό μαζί με τους δημόσιους υπαλλήλους των κεντρικών κυβερνήσεων.

Επιπλέον, ορισμένα εθνικά συστήματα είναι προγράμματα μεταβίβασης ή διανεμητικά (δηλαδή οι συνταξιοδοτικές εισφορές των εργαζομένων ανακατανέμονται στους συνταξιούχους) σε αντίθεση με τα προγράμματα αποταμίευσης (στα οποία οι εργαζόμενοι καταβάλλουν εισφορές για τις δικές τους μελλοντικές συντάξεις). Επιπλέον, ορισμένα εθνικά συστήματα προβλέπουν ηλικίες συνταξιοδότησης με βάση το φύλο.

Όπως επιβεβαιώνεται από τη νομολογία των δικαστηρίων της ΕΕ[4], το συνταξιοδοτικό καθεστώς των υπαλλήλων της ΕΕ (στο εξής: PSEO) είναι ένα πλασματικό (εικονικό) ταμείο με καθορισμένες παροχές, στο πλαίσιο του οποίου οι εισφορές των υπαλλήλων χρησιμεύουν για τη χρηματοδότηση των μελλοντικών συντάξεων των ασφαλισμένων. Στην πραγματικότητα, οι εισφορές καλύπτουν το κόστος των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων που αποκτήθηκαν σε ένα δεδομένο έτος και ουδόλως συνδέονται με τις συνταξιοδοτικές δαπάνες του εν λόγω έτους[5].

2.3. Ορισμός της κανονικής ηλικίας συνταξιοδότησης

Το άρθρο 77 του ΚΥΚ αναφέρεται στην ηλικία συνταξιοδότησης, η οποία αναφέρεται επίσης ως κανονική ηλικία συνταξιοδότησης. Ο όρος αυτός αντιστοιχεί στην ηλικία κατά την οποία

---

[3] Η ομάδα εργασίας του άρθρου 83 είναι μια ομάδα εμπειρογνωμόνων που περιλαμβάνει τις στατιστικές υπηρεσίες των κυβερνήσεων των κρατών μελών και την ESTAT της Επιτροπής.

[4] Βλ. για παράδειγμα υπόθεση F-105/05, Wils κατά Κοινοβουλίου, σκέψη 85, και υπόθεση T-439/09, Purvis κατά Κοινοβουλίου, σκέψη 45.

[5] Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την εφαρμογή του παραρτήματος XII του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης [COM(2018) 829 final].

ο υπάλληλος της ΕΕ συνταξιοδοτείται αυτομάτως χωρίς χρηματική ποινή. Από την 1η Ιανουαρίου 2014 η κανονική ηλικία συνταξιοδότησης για το προσωπικό της ΕΕ αυξήθηκε στα 66 έτη, για το προσωπικό που προσλήφθηκε από το 2014 και μετά. Για το προσωπικό που προσλήφθηκε πριν από την ημερομηνία αυτή ισχύουν μεταβατικές διατάξεις.

Υπάρχουν δύο παρεκκλίσεις από την κανονική ηλικία συνταξιοδότησης:

— Πρώτον, οι υπάλληλοι μπορούν να ζητήσουν πρόωρη συνταξιοδότηση, δηλαδή συνταξιοδότηση πριν από τη συμπλήρωση της κανονικής ηλικίας συνταξιοδότησης. Από την 1η Ιανουαρίου 2014, η ηλικία πρόωρης συνταξιοδότησης αυξήθηκε στα 58 έτη για όλο το προσωπικό. Η πρόωρη συνταξιοδότηση συνεπάγεται πάντοτε σημαντική χρηματική ποινή[6].

— Δεύτερον, οι υπάλληλοι μπορούν, κατόπιν αίτησής τους και εφόσον η αρμόδια για τους διορισμούς αρχή κρίνει ότι αυτό δικαιολογείται από το συμφέρον της υπηρεσίας, να συνεχίσουν να εργάζονται μέχρι την ηλικία των 67 ετών. Κατ' εξαίρεση, οι υπάλληλοι μπορούν να εργάζονται μέχρι την ηλικία των 70 ετών, οπότε συνταξιοδοτούνται αυτοδικαίως την τελευταία ημέρα του μήνα κατά τον οποίο συμπληρώνουν την ηλικία αυτή.

Με βάση τα ανωτέρω, τα περισσότερα κράτη μέλη υπέβαλαν αντίστοιχα στοιχεία σχετικά με την κανονική ηλικία συνταξιοδότησης, την ελάχιστη ηλικία συνταξιοδότησης και τη μέγιστη ηλικία συνταξιοδότησης στο πλαίσιο της ομάδας εργασίας του άρθρου 83.

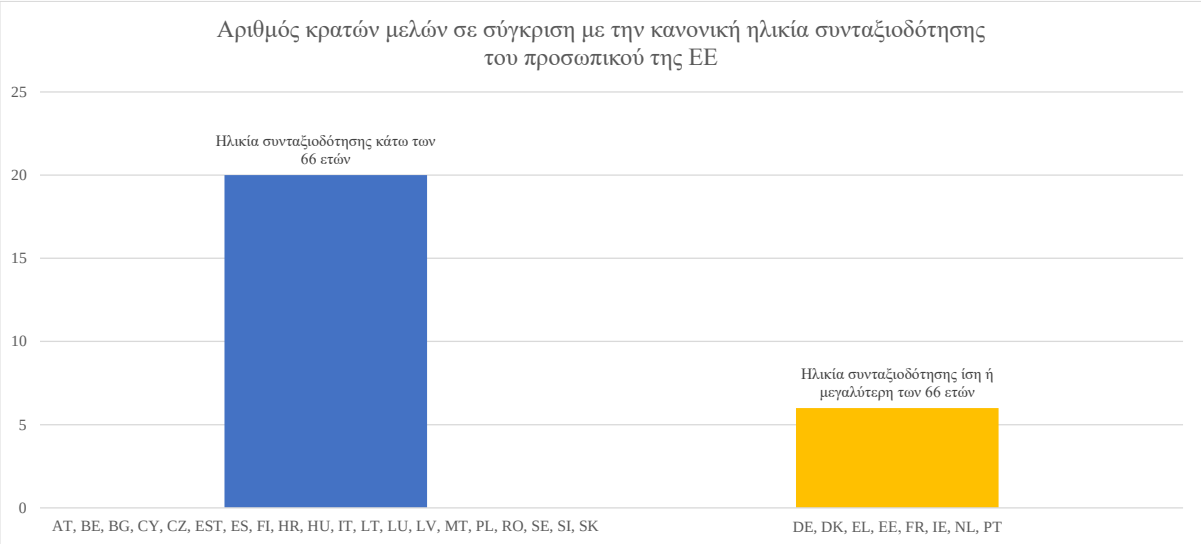
3. ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΣΤΙΣ ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ

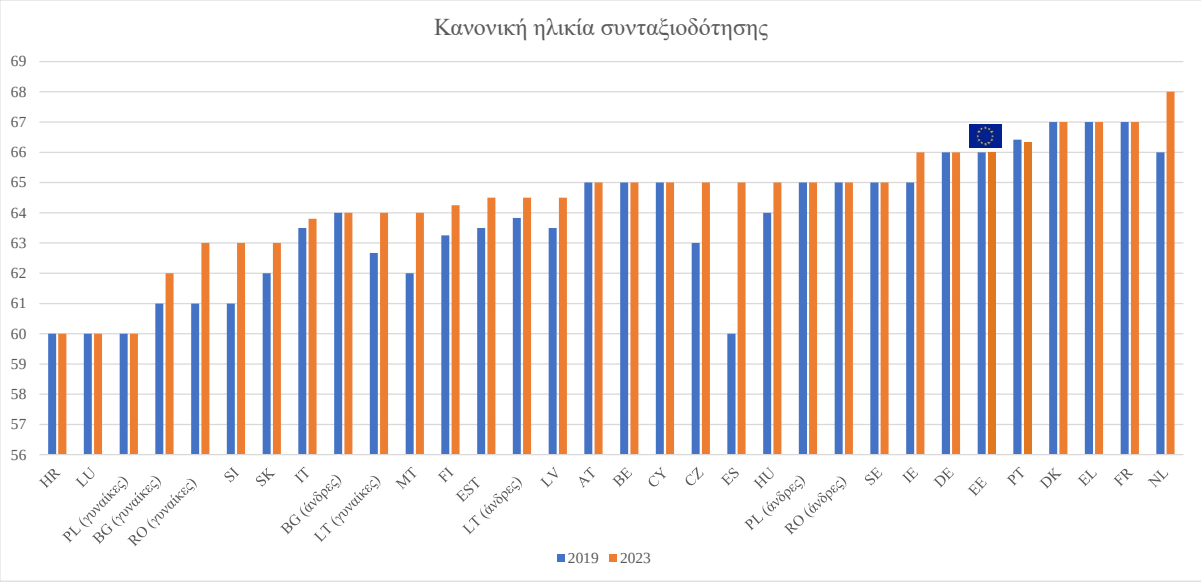
Τα διαγράμματα που ακολουθούν απεικονίζουν την κανονική ηλικία συνταξιοδότησης, την ελάχιστη ηλικία συνταξιοδότησης και τη μέγιστη ηλικία συνταξιοδότησης που ισχύουν για το προσωπικό των κεντρικών δημόσιων υπηρεσιών των κρατών μελών. Τα κράτη μέλη που δεν αναφέρονται στους πίνακες ή αναφέρονται μόνο για ένα έτος είτε δεν παρείχαν στοιχεία στην Eurostat είτε δεν έχουν ελάχιστη ή μέγιστη ηλικία συνταξιοδότησης[7].

[6] Κατά το άρθρο 9 του παραρτήματος VIII του ΚΥΚ, τα σχετικά συνταξιοδοτικά δικαιώματα μειώνονται κατά 3,5 % ανά έτος της διαφοράς μεταξύ της πραγματικής ηλικίας συνταξιοδότησης και της ηλικίας θεμελίωσης του δικαιώματος σύνταξης.

[7] Όταν δεν υπήρχαν διαθέσιμα στοιχεία και, εάν ήταν δυνατόν, αξιολογήθηκε η σχετική εθνική νομοθεσία.

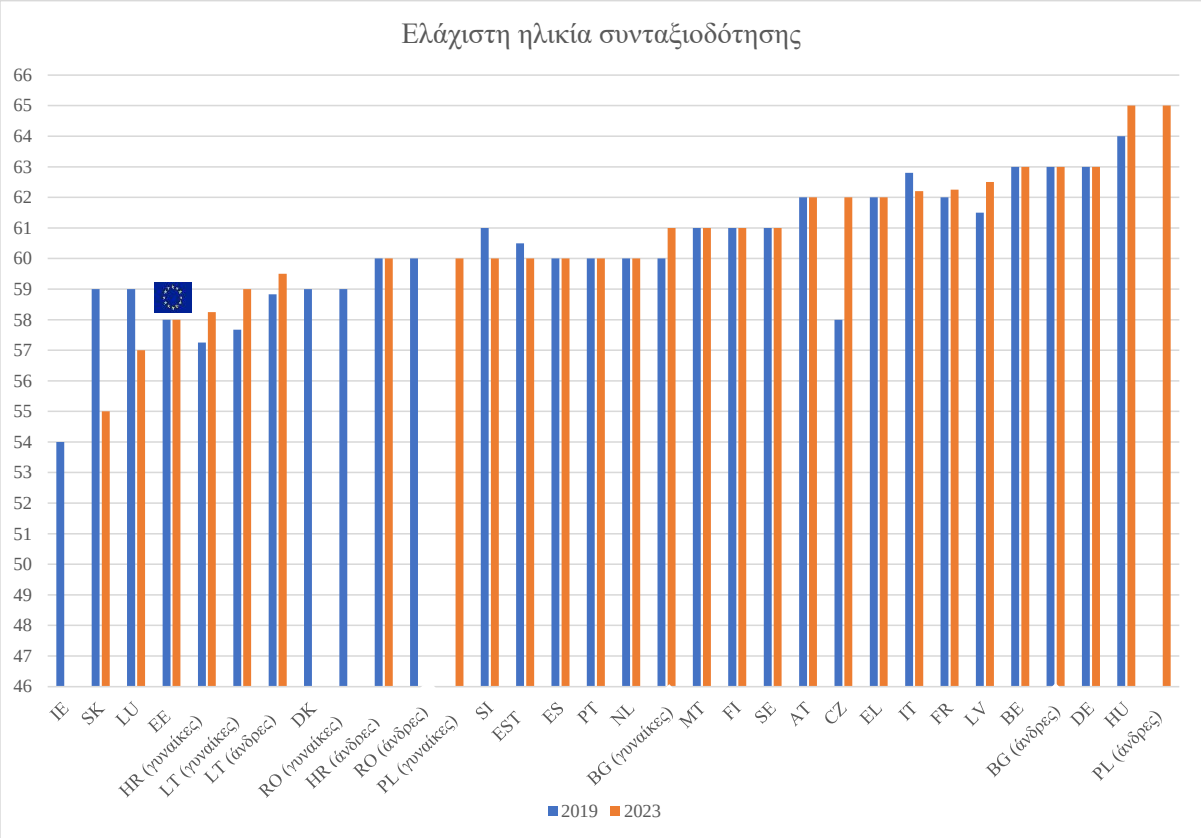
3.1. Κανονική ηλικία συνταξιοδότησης στις κεντρικές δημόσιες υπηρεσίες των κρατών μελών





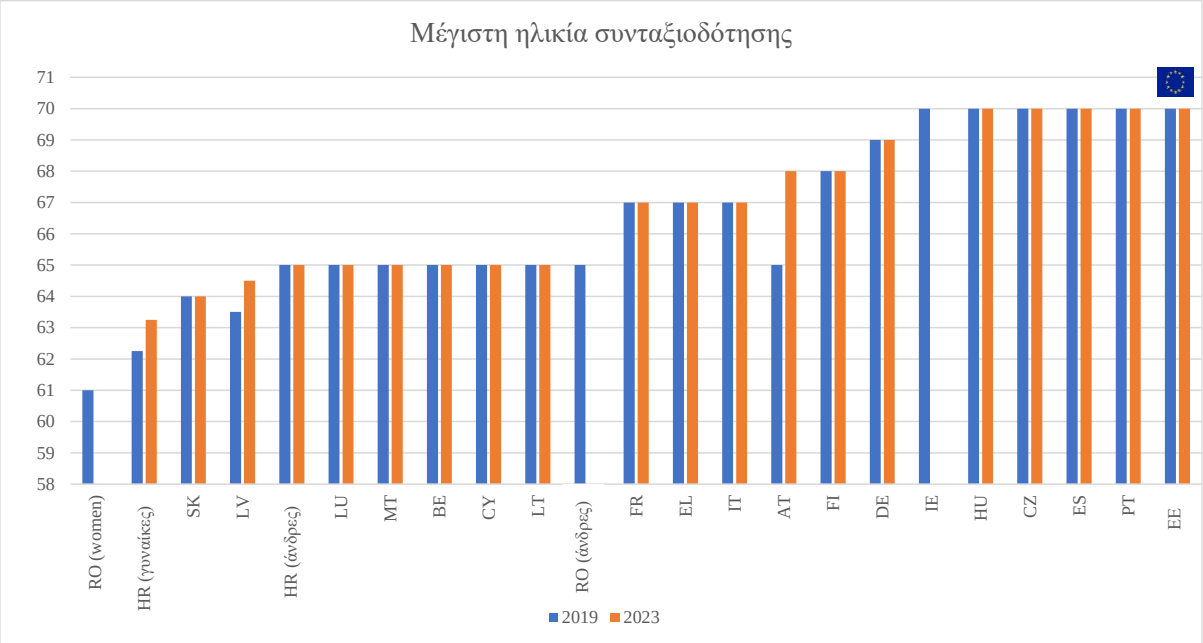
** Στην περίπτωση της Ιταλίας, οι αρχές επιβεβαίωσαν ότι τα στοιχεία υπολογίζονται ως μέσος όρος, δεδομένου ότι η Ιταλία έχει διαφορετικούς τρόπους πρόσβασης στις συντάξεις. Στην περίπτωση της Γαλλίας, οι αρχές επιβεβαίωσαν ότι το «âge d'annulation de la décote» (67 ετών) είναι η ηλικία κατά την οποία ένα πρόσωπο μπορεί να συνταξιοδοτηθεί χωρίς καμία ποινή επί του ποσού της σύνταξής του, ακόμη και αν δεν έχει καταβάλει εισφορές για τον απαιτούμενο αριθμό ετών. Στην ηλικία αυτή, η σύνταξη υπολογίζεται αυτόματα με βάση τον πλήρη συντελεστή, ανεξάρτητα από τον αριθμό των ετών που επικυρώνονται.*

3.2. Ελάχιστη ηλικία συνταξιοδότησης

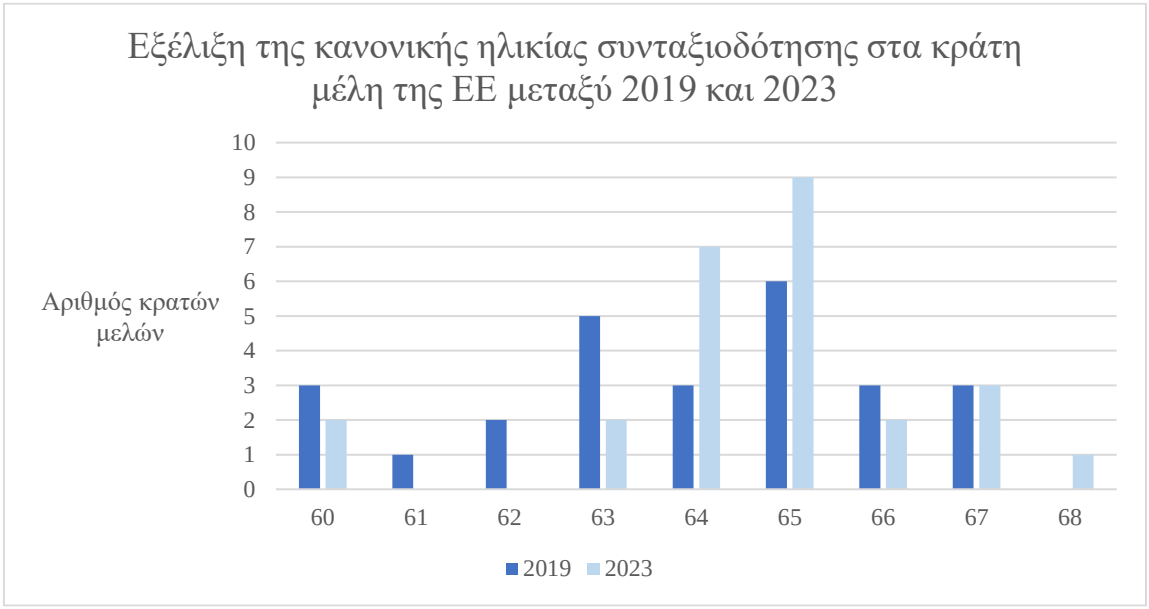


Όπως αναφέρεται στο τμήμα 2.3, η πρόωρη συνταξιοδότηση στα θεσμικά όργανα της ΕΕ συνεπάγεται πάντα σημαντική χρηματική ποινή, δεδομένου ότι τα σχετικά συνταξιοδοτικά δικαιώματα μειώνονται κατά 3,5 % ανά έτος διαφοράς μεταξύ της πραγματικής ηλικίας συνταξιοδότησης και της ηλικίας θεμελίωσης του δικαιώματος σύνταξης. Πράγματι, ένας υπάλληλος που συνταξιοδοτείται στην ηλικία των 58 ετών θα υποστεί μείωση των ακαθάριστων συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων κατά 28 %. Συγκριτικά, για τις δημόσιες υπηρεσίες επτά κρατών μελών με ελάχιστη ηλικία συνταξιοδότησης άνω των 58 ετών, δεν προβλέπονται ποινές για την πρόωρη συνταξιοδότηση.

3.3. Μέγιστη ηλικία συνταξιοδότησης



3.4. Αξιολόγηση της εξέλιξης των ηλικιών συνταξιοδότησης για το προσωπικό του δημόσιου τομέα στα κράτη μέλη



** Για τις χώρες με διαφορετικές ηλικίες συνταξιοδότησης μεταξύ γυναικών και ανδρών, στον ανωτέρω πίνακα απεικονίζεται η υψηλότερη τιμή. Για τις χώρες με κανονική ηλικία συνταξιοδότησης με δεκαδικά ψηφία, εφαρμόστηκε στρογγυλοποίηση στον πλησιέστερο ακέραιο αριθμό.*

Τα ανωτέρω διαγράμματα δείχνουν την εξέλιξη της ελάχιστης, της κανονικής και της μέγιστης ηλικίας συνταξιοδότησης που ίσχυαν για τους δημόσιους υπαλλήλους των κεντρικών κυβερνήσεων στα κράτη μέλη της ΕΕ μεταξύ 2019 και 2023.

Παρατηρείται απόκλιση, καθώς οι δημόσιες υπηρεσίες ορισμένων κρατών μελών δεν έχουν ελάχιστη ή μέγιστη ηλικία συνταξιοδότησης, ενώ σε άλλα δεν υπάρχουν διαφορές μεταξύ της μέγιστης ηλικίας συνταξιοδότησης και της κανονικής ηλικίας συνταξιοδότησης για τους δημόσιους υπαλλήλους των κεντρικών υπηρεσιών.

Επομένως, παρόλο που αυτή η συλλογή δεδομένων παρέχει χρήσιμες ενδείξεις όσον αφορά τις αντίστοιχες ηλικίες συνταξιοδότησης που ισχύουν στις κεντρικές υπηρεσίες των κρατών μελών, κάθε σύγκριση θα πρέπει να προσεγγίζεται με προσοχή.

Από την αξιολόγηση του 2019 προέκυψε ότι οι δημόσιες υπηρεσίες τεσσάρων κρατών μελών είχαν κανονική ηλικία συνταξιοδότησης υψηλότερη από την κανονική ηλικία συνταξιοδότησης των 66 ετών για τους υπαλλήλους της ΕΕ και ότι η κανονική ηλικία συνταξιοδότησης των δημόσιων υπηρεσιών όλων των κρατών μελών κυμαινόταν από 60 έως 67 έτη.

Από την αξιολόγηση του 2023 προκύπτει ότι οι δημόσιες υπηρεσίες πέντε κρατών μελών είχαν κανονική ηλικία συνταξιοδότησης υψηλότερη από την κανονική ηλικία συνταξιοδότησης για τους υπαλλήλους της ΕΕ και ότι οι κανονικές ηλικίες συνταξιοδότησης των δημόσιων υπηρεσιών όλων των κρατών μελών κυμαινόταν από 60 έως 68 έτη.

Με βάση τα ανωτέρω, διατυπώνονται οι ακόλουθες παρατηρήσεις:

— Μετά την τροποποίηση του ΚΥΚ του 2014, η κανονική ηλικία συνταξιοδότησης που ισχύει για το μόνιμο προσωπικό σύμφωνα με το άρθρο 77 του ΚΥΚ παραμένει μεταξύ των υψηλότερων σε σύγκριση με εκείνες που ισχύουν για τις κεντρικές δημόσιες υπηρεσίες των κρατών μελών.

— Το 2023 το 81 %[8] των δημόσιων υπηρεσιών των κρατών μελών που απάντησαν είχαν κανονική ηλικία συνταξιοδότησης ίση ή μικρότερη από την κανονική ηλικία συνταξιοδότησης για το προσωπικό της ΕΕ.

— Κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς, η μέση κανονική ηλικία συνταξιοδότησης μεταξύ των κρατών μελών που απάντησαν αυξήθηκε κατά λιγότερο από ένα έτος.

— Μετά την αύξηση της κανονικής ηλικίας συνταξιοδότησης του προσωπικού της ΕΕ από 60 σε 66 έτη, μεταξύ 2004 και 2014, παρατηρείται κάλυψη της υστέρησης στις δημόσιες υπηρεσίες των κρατών μελών.

— Κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς εξακολουθούν να παρατηρούνται διαφορές μεταξύ του δημόσιου τομέα στα κράτη μέλη.

— Η τρέχουσα μέγιστη ηλικία συνταξιοδότησης για το προσωπικό της ΕΕ (70 έτη) αντιστοιχεί στο υψηλότερο επίπεδο που ισχύει για τις κεντρικές δημόσιες υπηρεσίες των κρατών μελών.

— Η ελάχιστη ηλικία συνταξιοδότησης για το προσωπικό της ΕΕ είναι από τις χαμηλότερες. Ωστόσο, συγκριτικά, για τις δημόσιες υπηρεσίες επτά κρατών μελών με ελάχιστη ηλικία συνταξιοδότησης άνω των 58 ετών, δεν προβλέπονται ποινές για την πρόωρη συνταξιοδότηση[9].

---

[8] Η Ιρλανδία δεν απάντησε στη γραπτή διαβούλευση που ξεκίνησε τον Μάρτιο του 2025. Για τους σκοπούς του υπολογισμού αυτού, η κανονική ηλικία συνταξιοδότησης των Ιρλανδών δημόσιων υπαλλήλων ελέγχθηκε με βάση επίσημες διαδικτυακές πηγές του ιρλανδικού υπουργείου δημόσιων δαπανών, υλοποίησης εθνικού αναπτυξιακού σχεδίου και μεταρρυθμίσεων, https://www.publicservicepensions.gov.ie/en/topic/retirement-ages-in-the-public-service/.

[9] Από το 2014, η πρόωρη συνταξιοδότηση στα θεσμικά όργανα της ΕΕ συνεπάγεται πάντα σημαντική χρηματική ποινή, δεδομένου ότι τα σχετικά συνταξιοδοτικά δικαιώματα μειώνονται κατά 3,5 % ανά έτος

4. ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΠΡΟΣΔΟΚΙΜΟΥ ΖΩΗΣ ΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΤΩΝ ΘΕΣΜΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ

Η αξιολόγηση της εξέλιξης του προσδόκιμου ζωής του προσωπικού των θεσμικών οργάνων της ΕΕ βασίζεται στις δημογραφικές παραμέτρους που ορίζονται στο παράρτημα XII του ΚΥΚ. Οι ίδιες παράμετροι χρησιμοποιούνται για την ετήσια και την 5ετή αναλογιστική αξιολόγηση του PSEO.

Η Eurostat συλλέγει ετησίως αυτές τις δημογραφικές παραμέτρους με βάση τις παρατηρήσεις του πληθυσμού των συμμετεχόντων στο σύστημα, συμπεριλαμβανομένων του εν ενεργεία προσωπικού και των συνταξιούχων. Οι πληροφορίες λαμβάνονται από τα θεσμικά όργανα και τους οργανισμούς των οποίων το προσωπικό είναι ασφαλισμένο στο σύστημα.

Ο πίνακας θνησιμότητας (στο εξής: ΠΘΕΕ) του 2023 είναι ένας πίνακας πρόβλεψης[10] θνησιμότητας που βασίζεται στη μακροπρόθεσμη παρατήρηση της θνησιμότητας, ανά ηλικία και φύλο, όλων των μελών του PSEO. Οι πίνακες θνησιμότητας που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση του PSEO επικαιροποιούνται ανά πενταετία[11], ώστε να αντικατοπτρίζουν τα πλέον πρόσφατα στοιχεία θνησιμότητας.

4.1. Μεθοδολογικά ζητήματα

Η Eurostat χρησιμοποίησε πίνακες πρόβλεψης θνησιμότητας για τις πέντε ετήσιες αξιολογήσεις του PSEO το 2019 και το 2023, αντίστοιχα τον ΠΘΕΕ του 2018 και τον ΠΘΕΕ του 2023. Αμφότεροι οι πίνακες θνησιμότητας επανεξετάστηκαν και επικυρώθηκαν από δύο διαφορετικές εταιρείες ανεξάρτητων εξωτερικών αναλογιστών που ορίστηκαν σύμφωνα με το άρθρο 13 παράγραφος 2 του παραρτήματος XII του ΚΥΚ.

Οι πίνακες πρόβλεψης θνησιμότητας συνεκτιμούν τα ποσοστά θνησιμότητας, ανάλογα με το φύλο, την ηλικία και το υπό εξέταση έτος. Στους πίνακες αυτούς προβλέπονται μελλοντικές μεταβολές της θνησιμότητας, καθώς λαμβάνονται υπόψη οι παρατηρούμενες και οι προβλεπόμενες μεταβολές της θνησιμότητας για καθορισμένο πληθυσμό καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του. Για παράδειγμα, το προσδόκιμο ζωής στην ηλικία των 65 ετών το 2023 επικαιροποιείται με βάση το παρατηρούμενο ποσοστό θνησιμότητας για την ηλικία των 65 ετών το 2023 και τα αναμενόμενα ποσοστά θνησιμότητας για την ηλικία των 66 ετών το 2024, για την ηλικία των 67 ετών το 2025 και ούτω καθεξής, προβλέποντας έτσι μελλοντικές αλλαγές στη θνησιμότητα.

Αντιθέτως, οι πίνακες επιβίωσης περιόδου χρησιμοποιούν ποσοστά θνησιμότητας από ένα μόνο έτος (ή ομάδα ετών) και υποθέτουν ότι τα εν λόγω ποσοστά ισχύουν καθ' όλη την εναπομένουσα ζωή ενός ατόμου. Αυτό σημαίνει ότι δεν λαμβάνονται υπόψη τυχόν μεταγενέστερες αλλαγές στα ποσοστά θνησιμότητας. Επομένως, ο πίνακας επιβίωσης περιόδου είναι ο μέσος αριθμός των επιπλέον ετών που θα ζούσε ένα άτομο εάν είχε τα ειδικά κατά ηλικία ποσοστά θνησιμότητας στη δεδομένη περιοχή και χρονική περίοδο για το υπόλοιπο της ζωής του. Στους πίνακες αυτούς συνεκτιμάται το γεγονός ότι η θνησιμότητα είναι κατά μέσο όρο μεγαλύτερη όταν το άτομο είναι μεγαλύτερης ηλικίας, αλλά δεν θεωρείται ότι η θνησιμότητα εξελίσσεται με την πάροδο του χρόνου. Στην περίπτωση αυτή, η μελλοντική θνησιμότητα θα πρέπει να είναι ακριβώς η ίδια με την τρέχουσα παρατηρούμενη θνησιμότητα.

διαφοράς μεταξύ της πραγματικής ηλικίας συνταξιοδότησης και της ηλικίας θεμελίωσης του δικαιώματος σύνταξης.

[10] Ο πίνακας πρόβλεψης θνησιμότητας είναι ένας τύπος πίνακα θνησιμότητας που χρησιμοποιεί μελλοντικά προβλεπόμενα ποσοστά θνησιμότητας και όχι τρέχοντα ή ιστορικά ποσοστά. Έχει σχεδιαστεί για την εκτίμηση του προσδόκιμου ζωής και των πιθανοτήτων επιβίωσης με βάση την παραδοχή ότι η θνησιμότητα θα μεταβληθεί με την πάροδο του χρόνου —συνήθως βελτιώνεται λόγω της προόδου στην υγειονομική περίθαλψη, το βιοτικό επίπεδο και την τεχνολογία.

[11] Άρθρο 9 του παραρτήματος XII του ΚΥΚ.

Οι πίνακες πρόβλεψης θνησιμότητας της ΕΕ του 2023 (ΠΘΕΕ 2023) που καταρτίστηκαν από την Eurostat ενσωματώνουν μια τάση συνεχούς αύξησης του προσδόκιμου ζωής σε χρονικό ορίζοντα 18 ετών με βάση την εξέλιξη της θνησιμότητας του πληθυσμού που υπάγεται στο PSEO. Ο πίνακας αυτός βασίζεται στην παρατήρηση των φαινομένων θνησιμότητας των μελών του PSEO: η προσέγγιση αυτή είναι δυνατή δεδομένου του μεγέθους του πληθυσμού του PSEO και αποτρέπει πιθανές εξωτερικές προκαταλήψεις που θα προέκυπταν σε περίπτωση χρήσης εξωτερικών δεδομένων.

Η χρήση πίνακα πρόβλεψης θνησιμότητας αντιστοιχεί στη βέλτιστη αναλογιστική πρακτική. Ενώ μια τέτοια συνεχής αύξηση του προσδόκιμου ζωής δεν είναι βέβαιη, οι παραδοχές αυτές χρησιμοποιούνται για τον καθορισμό του προσδόκιμου ζωής των υπαλλήλων. Αυτό το προσδόκιμο ζωής αντικατοπτρίζεται στην υποχρέωση στο πλαίσιο του PSEO βάσει της οποίας το ποσοστό συνταξιοδοτικής εισφοράς προσαρμόζεται ετησίως προκειμένου να διασφαλίζεται η ισορροπία του PSEO.

Τέλος, κατά τον υπολογισμό του προσδόκιμου ζωής, η μεθοδολογική προσέγγιση της Eurostat (την οποία υιοθέτησαν οι εξωτερικοί αναλογιστές που επικύρωσαν τη μεθοδολογία και τα αποτελέσματα) δεν απέδωσε υψηλότερη τιμή στα έτη που επηρεάστηκαν από την πανδημία COVID-19. Η προσέγγιση αυτή αντικατοπτρίζει τη βέλτιστη αναλογιστική πρακτική και συμφωνήθηκε επίσης από τα κράτη μέλη στην ομάδα εργασίας του άρθρου 83.

4.2. Σύγκριση του προσδόκιμου ζωής του προσωπικού της ΕΕ για το 2019 και το 2023

Η θνησιμότητα ανδρών και γυναικών είναι διαφορετική και συνεπώς οι αναλογιστικοί πίνακες θνησιμότητας του 2019 και του 2023 υπολογίζονται χωριστά ανά φύλο και ηλικία.

Άνδρες

Ηλικία	Προσδόκιμο ζωής 2019	Προσδόκιμο ζωής 2023	Αύξηση του προσδ. ζωής (2019-2023)
18	65,9	66,1	0,212
19	64,9	65,2	0,216
20	64,0	64,2	0,220
21	63,0	63,2	0,224
22	62,0	62,2	0,229
23	61,0	61,2	0,233
24	60,0	60,3	0,237
25	59,0	59,3	0,242
26	58,1	58,3	0,248
27	57,1	57,3	0,252
28	56,1	56,3	0,255
29	55,1	55,4	0,259
30	54,1	54,4	0,263
31	53,1	53,4	0,266
32	52,1	52,4	0,270
33	51,2	51,4	0,273
34	50,2	50,4	0,275
35	49,2	49,5	0,278
36	48,2	48,5	0,280
37	47,2	47,5	0,282
38	46,2	46,5	0,283
39	45,3	45,5	0,284

Γυναίκες

Ηλικία	Προσδόκιμο ζωής 2019	Προσδόκιμο ζωής 2023	Αύξηση του προσδ. ζωής (2019-2023)
18	68,4	68,9	0,486
19	67,4	67,9	0,486
20	66,4	66,9	0,486
21	65,5	65,9	0,485
22	64,5	65,0	0,484
23	63,5	64,0	0,483
24	62,5	63,0	0,482
25	61,5	62,0	0,482
26	60,5	61,0	0,482
27	59,5	60,0	0,482
28	58,5	59,0	0,482
29	57,5	58,0	0,483
30	56,5	57,0	0,484
31	55,6	56,0	0,484
32	54,6	55,1	0,485
33	53,6	54,1	0,485
34	52,6	53,1	0,486
35	51,6	52,1	0,487
36	50,6	51,1	0,486
37	49,6	50,1	0,487
38	48,6	49,1	0,486
39	47,7	48,1	0,486

40	44,3	44,6	0,282
41	43,3	43,6	0,281
42	42,3	42,6	0,278
43	41,3	41,6	0,274
44	40,4	40,6	0,269
45	39,4	39,7	0,262
46	38,4	38,7	0,253
47	37,5	37,7	0,244
48	36,5	36,8	0,233
49	35,6	35,8	0,223
50	34,6	34,8	0,211
51	33,7	33,9	0,199
52	32,7	32,9	0,186
53	31,8	31,9	0,174
54	30,8	31,0	0,161
55	29,9	30,1	0,148
56	29,0	29,1	0,135
57	28,1	28,2	0,122
58	27,1	27,3	0,109
59	26,2	26,3	0,096
60	25,3	25,4	0,084
61	24,4	24,5	0,073
62	23,6	23,6	0,062
63	22,7	22,7	0,053
64	21,8	21,8	0,045
65	20,9	21,0	0,038
66	20,1	20,1	0,039

40	46,7	47,2	0,485
41	45,7	46,2	0,483
42	44,7	45,2	0,481
43	43,7	44,2	0,478
44	42,8	43,2	0,474
45	41,8	42,3	0,470
46	40,8	41,3	0,465
47	39,8	40,3	0,459
48	38,9	39,3	0,453
49	37,9	38,4	0,445
50	37,0	37,4	0,437
51	36,0	36,4	0,429
52	35,0	35,5	0,421
53	34,1	34,5	0,412
54	33,1	33,5	0,402
55	32,2	32,6	0,393
56	31,3	31,6	0,383
57	30,3	30,7	0,372
58	29,4	29,8	0,361
59	28,5	28,8	0,351
60	27,6	27,9	0,340
61	26,7	27,0	0,328
62	25,8	26,1	0,316
63	24,9	25,2	0,305
64	24,0	24,3	0,293
65	23,1	23,4	0,281
66	22,3	22,5	0,270

Η σύγκριση του προσδόκιμου ζωής των εν ενεργεία υπαλλήλων μεταξύ του 2019 και του 2023 (18 έως 66 ετών[12]) δείχνει περιορισμένη αύξηση του προσδόκιμου ζωής.

Ο πίνακας θνησιμότητας για τους άνδρες για το 2023 δείχνει πολύ περιορισμένη αύξηση του προσδόκιμου ζωής που κυμαίνεται από 0,212 έτη (2 μήνες και 17 ημέρες) σε νεαρότερες ενεργές ηλικίες έως 0,039 έτη (14 ημέρες) στην κανονική ηλικία συνταξιοδότησης.

Ο πίνακας θνησιμότητας για τις γυναίκες για το 2023 δείχνει περιορισμένη αύξηση του προσδόκιμου ζωής που κυμαίνεται από 0,486 έτη (5 μήνες και 27 ημέρες) σε νεαρότερες ενεργές ηλικίες έως 0,270 έτη (3 μήνες και 9 ημέρες) στην ηλικία συνταξιοδότησης.

Κατά μέσο όρο, η εξέλιξη του πίνακα θνησιμότητας της ΕΕ δείχνει πολύ περιορισμένη αύξηση του προσδόκιμου ζωής των υπαλλήλων των θεσμικών οργάνων, δηλαδή 4 μήνες σε νεαρότερη ηλικία και 2 μήνες σε κανονική ηλικία συνταξιοδότησης.

Εξετάζοντας παλαιότερες αξιολογήσεις του προσδόκιμου ζωής, ο πίνακας θνησιμότητας για τους άνδρες για το 2018 έδειξε πολύ περιορισμένη αύξηση του προσδόκιμου ζωής που κυμαίνεται από 0,078 έτη (28 ημέρες) σε νεαρότερες ενεργές ηλικίες έως 0,184 έτη (2 μήνες και 7 ημέρες) στην κανονική ηλικία συνταξιοδότησης. Ο πίνακας θνησιμότητας για τις γυναίκες για το 2018 έδειξε περιορισμένη αύξηση του προσδόκιμου ζωής που κυμαίνεται από 0,559 έτη (6 μήνες και 24 ημέρες) σε νεαρότερες ενεργές ηλικίες έως 0,697 έτη (8 μήνες και 14 ημέρες) στις ηλικίες συνταξιοδότησης. Κατά μέσο όρο, η εξέλιξη του πίνακα θνησιμότητας της ΕΕ δείχνει περιορισμένη αύξηση του προσδόκιμου ζωής των υπαλλήλων των θεσμικών

[12] Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 52 του ΚΥΚ, είναι δυνατή η εργασία μέχρι την ηλικία των 67 ετών (εφόσον δικαιολογείται από το συμφέρον της υπηρεσίας) και των 70 ετών (κατ' εξαίρεση).

οργάνων, δηλαδή 4 μήνες σε μικρότερη ηλικία και 5 μήνες σε κανονική ηλικία συνταξιοδότησης.

Μεταξύ 2014 και 2023, το προσδόκιμο ζωής για τους άνδρες αυξήθηκε κατά 0,29 έτη (3 μήνες και 16 ημέρες) σε νεαρότερες ενεργές ηλικίες και κατά 0,223 έτη (2 μήνες και 21 ημέρες) στην κανονική ηλικία συνταξιοδότησης. Το προσδόκιμο ζωής των γυναικών αυξήθηκε κατά 1,045 έτη (1 έτος και 16 ημέρες) σε νεαρότερες ενεργές ηλικίες και κατά 0,967 έτη (11 μήνες και 18 ημέρες) στην κανονική ηλικία συνταξιοδότησης.

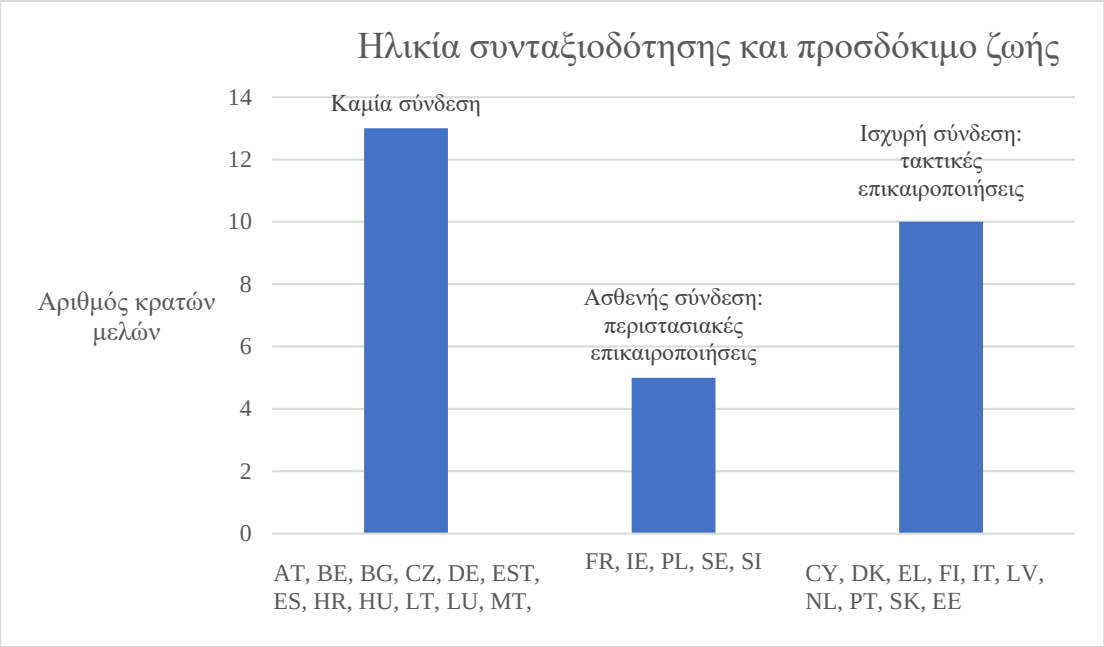
5. ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ

Εκτός από την αξιολόγηση βάσει των σημείων 3 και 4 της παρούσας έκθεσης, η Επιτροπή εξέτασε επίσης ορισμένες εξελίξεις στα συνταξιοδοτικά συστήματα των κρατών μελών.

5.1. Επικαιροποίηση της ηλικίας συνταξιοδότησης υπό το πρίσμα της εξέλιξης του προσδόκιμου ζωής

Στα περισσότερα κράτη μέλη, η ηλικία συνταξιοδότησης επικαιροποιείται, είτε τακτικά είτε περιστασιακά, ώστε να αντικατοπτρίζει την εξέλιξη του προσδόκιμου ζωής.

Με βάση τα στοιχεία που παρασχέθηκαν από τα κράτη μέλη που απάντησαν στο πλαίσιο της ομάδας εργασίας του άρθρου 83, έχουν εντοπιστεί διάφορες μέθοδοι μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά την πρακτική επικαιροποίησης της ηλικίας συνταξιοδότησης υπό το πρίσμα της εξέλιξης του προσδόκιμου ζωής.



5.2. Παρατηρηθείσες εξελίξεις στα συνταξιοδοτικά συστήματα των κρατών μελών

Κατά το διάστημα που καλύπτεται από την έκθεση, σημαντικά γεγονότα επηρέασαν τα συνταξιοδοτικά συστήματα στην ΕΕ. Η πανδημία COVID-19 και η ενεργειακή κρίση οδήγησαν σε περιόδους πρωτοφανούς υψηλού πληθωρισμού και χαμηλής οικονομικής παραγωγής, θέτοντας σε κίνδυνο την οικονομική κατάσταση πολλών πολιτών της ΕΕ. Παρά τα προσωρινά μέτρα, τα κράτη μέλη επικεντρώθηκαν στη βελτίωση της τιμαριθμικής

αναπροσαρμογής, στην αύξηση του ελάχιστου ύψους συντάξεων και στην προστασία των ευάλωτων ατόμων[13].

Σύμφωνα με τις ισχύουσες εθνικές νομοθεσίες, η ηλικία συνταξιοδότησης αναμένεται να αυξηθεί τις επόμενες δεκαετίες σε πολλά κράτη μέλη. Ωστόσο, θα είναι χαμηλότερη από τα 66 έτη έως το 2030 για τα περισσότερα κράτη μέλη και θα φτάσει κατά μέσο όρο τα 67 έτη μόλις το 2070. Αυτό οφείλεται κυρίως στην προγραμματισμένη σύγκλιση μεταξύ των ηλικιών συνταξιοδότησης ανδρών και γυναικών ή στη σημαντική αύξηση του προσδόκιμου ζωής[14]. Αυτές οι προγραμματισμένες αυξήσεις των ηλικιών συνταξιοδότησης αποτυπώνουν τη νομοθεσία που συμφωνήθηκε τα τελευταία έτη. Αντιθέτως, επί του παρόντος, τα κράτη μέλη μετατοπίζουν την εστίασή τους από την αύξηση της ηλικίας συνταξιοδότησης και την αυστηροποίηση των κανόνων για την πρόωρη συνταξιοδότηση στην παροχή κινήτρων για παράταση του εργασιακού βίου και συνδυασμό της εργασίας με τη συνταξιοδότηση[15]. Σε λίγες περιπτώσεις που αναδεικνύουν την εν λόγω μετατόπιση της εστίασης, τα κράτη μέλη έχουν θεσπίσει μεταρρυθμίσεις για τη μείωση (προγραμματισμένων αυξήσεων) της ηλικίας συνταξιοδότησης[16].

Τέλος, οι εξελισσόμενες και οι προγραμματισμένες μεταρρυθμίσεις επιβεβαιώνουν τις τάσεις που επισημαίνονται ανωτέρω. Ειδικότερα, ορισμένα κράτη μέλη σχεδιάζουν να βελτιώσουν το επίπεδο των παροχών ή να επιτρέψουν τον συνδυασμό πρόωρης συνταξιοδότησης με την εργασία. Επιπλέον, σε ορισμένα κράτη μέλη συζητούνται μέτρα για τη μείωση της φτώχειας, ενώ τα επιμίσθια και οι πιο ευέλικτοι κανόνες για την ενθάρρυνση της παράτασης του εργασιακού βίου, ακόμη και πέραν της ηλικίας συνταξιοδότησης, παραμένουν στην ημερήσια διάταξη ορισμένων κρατών μελών[17].

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

1) Από το 2019 ορισμένα κράτη μέλη αύξησαν την κανονική ηλικία συνταξιοδότησης που ισχύει για τους δημόσιους υπαλλήλους της κεντρικής διοίκησής τους. Ωστόσο, στα τέλη του 2023, περίπου το 81 % των κρατών μελών που απάντησαν είχαν κανονική ηλικία συνταξιοδότησης ίση ή μικρότερη από τη νόμιμη ηλικία συνταξιοδότησης των 66 ετών για τους υπαλλήλους της ΕΕ.

2) Η εξέλιξη των πινάκων θνησιμότητας της ΕΕ δείχνει πολύ περιορισμένη μέση αύξηση του προσδόκιμου ζωής των υπαλλήλων των θεσμικών οργάνων κατά την περίοδο αναφοράς.

3) Δεδομένης της παρατηρούμενης περιορισμένης εξέλιξης της ηλικίας συνταξιοδότησης στις εθνικές κεντρικές δημόσιες υπηρεσίες και της πολύ περιορισμένης αύξησης του προσδόκιμου ζωής των υπαλλήλων της ΕΕ, η τρέχουσα ηλικία συνταξιοδότησης των 66 ετών για το προσωπικό της ΕΕ αξιολογείται ως κατάλληλη και αντίστοιχη προς τα

[13] Ευρωπαϊκή Επιτροπή και Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας, *έκθεση του 2024 για την επάρκεια των συντάξεων*, σελίδα 60.

[14] Ευρωπαϊκή Επιτροπή και Επιτροπή Οικονομικής Πολιτικής, *έκθεση του 2024 για τη δημογραφική γήρανση*, σελίδες 22-23.

[15] Ευρωπαϊκή Επιτροπή και Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας, *έκθεση του 2024 για την επάρκεια των συντάξεων*, σελίδα 61.

[16] Ευρωπαϊκή Επιτροπή και Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας, *έκθεση του 2024 για την επάρκεια των συντάξεων*, σελίδα 67.

[17] Ευρωπαϊκή Επιτροπή και Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας, *έκθεση του 2024 για την επάρκεια των συντάξεων*, σελίδα 72.

υψηλότερα πρότυπα που εφαρμόζονται στις εθνικές δημόσιες υπηρεσίες των κρατών μελών.

4) Η ανωτέρω αξιολόγηση επιβεβαιώνεται επίσης από την ανάλυση των εξελίξεων στα κράτη μέλη. Η ηλικία συνταξιοδότησης του προσωπικού της ΕΕ παραμένει μεταξύ των υψηλότερων που ισχύουν σε σύγκριση με εκείνες που ισχύουν στο πλαίσιο των εθνικών συνταξιοδοτικών συστημάτων των κρατών μελών, λαμβανομένων επίσης υπόψη των προγραμματισμένων συνταξιοδοτικών μεταρρυθμίσεων. Επιπρόσθετα, οι πρόσφατες εξελίξεις δείχνουν τάση επικέντρωσης στην παροχή κινήτρων για παράταση του εργασιακού βίου, ακόμη και πέραν της ηλικίας συνταξιοδότησης, και στον συνδυασμό της εργασίας με τη συνταξιοδότηση, και όχι στην αύξηση της ηλικίας συνταξιοδότησης.

5) Επομένως, στο παρόν στάδιο δεν υπάρχει λόγος να υποβληθεί πρόταση τροποποίησης της νόμιμης ηλικίας συνταξιοδότησης των 66 ετών σύμφωνα με το άρθρο 77 του ΚΥΚ.